

קו"א י"י

הדרך לגילוי האמת על פעילות הקונצרו הסדרותי כור בדרום-אפריקה לא היתה קלה. היו בה כמה אלמנטים משעשעים ומרהימים. נוסף על העובדה שאיש כמו מזכיר-הסדרות, ח"כ ירוחם משל, נתפס ככוכב בוטה, באורח שאינו משתמע לשתי פנים.

מספר כתב. העולם הזה, חיים ברעם: תחילתו של הסיפור יותר משנה. חבר במילואים, עולה מגרונזיה, טילפן אלי ושאל אם יש לי חברים בדרום-אפריקה.

מסתבר שהבחור, צעיר פשוט ומקסים, עובד כאחד ממיפעלי כור. ונשלח לעבוד בדרום-אפריקה. הגרונזי שלי אינו פוליטי. לא עלה כלל על רעתי שיש לי, אישית, או להעולם הזה (אני מצטער להודות שהבחור, שמתקשה בעברית, אינו מכיר את השבועון המסורתי) התנגדות כלשהי למישהו בדרום-אפריקה.

בעיקבות שיחה זו, ומידע מסוים שנמסר לי מאיש בעל-מצפון בתוך כור, פירסמתי שורה של האשמות בעולם הזה על פעילות כור. שהיא חלק מחברת העובדים הסדרותית, בדרום-אפריקה. מנהלי החברה גילו רגישות רבה לנושא, וקובלי שרדים עקיפים רבים, לרדת מהסיפור. גם הצנזורה באה לעזרת ראשי חברת העובדים, ומחקר פרטים חשובים, אשר יכלו להוכיח את מעורבות כור במדינת האפרטהייד, בניגוד להחלטות כל האירגונים הבינלאומיים שאלתם שריכת הסדרות ומיפגת-העבודה, המנהלת, כידוע, את כל הגורמים הכלכליים והאחרים של אירגון העובדים.

מוכח גם ההסתדרות היה לחץ במיוחד, מכיוון שהוא מכהן על סגנון-שיא אירגון העובדים החופשיים. המסונף לאינטרנציונל הסוציאליסטי. הוא עצמו כתב להעולם הזה, והעביר לנו העתק מדרישתו שדני רוזוליו, מזכיר חברת העובדים, יחקור בפרשה. אחר-כך שיגר להעולם הזה מיכתב-הכחשה שיקרי, וטען מפי רוזוליו שלא היו ברבים מעולם.

המשכתי לחפש מידע בדרום-אפריקה עצמה. לפני שבועיים הגיע אלי דיווח מפורט על פעילות חברת כור בארץ זו. הדיווח כלל גם את שם השליח של כור. המייצא תוצרת-מתכת וטלקומוניקציה למדינה הגוענית, ועוסק שם גם בשיווק מוצרי התעשייה הקיבוצית. השם משה ברזון לא היה ידוע. חקירה קצרה העלתה שמדובר בחבר שלי מילדות. משה ורעייתו מרים היו אתי בתנועה המאוחדת מכיתה ד' ועד כיתה י"א. מרים למדה אתי מכיתה א'...

משה ברזון נולד בירושלים ב'1941. אביו היה נגר. הוא ואחיו, חגי, קיבלו חינוך ציוני-סוציאליסטי מובהק, למדו בבית-החינוך ע"ש ברל כצנלסון והיו חברים נאמנים בתנועה המאוחדת. משה ומרים היו חברי התנועה מ-בניצנים" (כיתה ד'). קיבלו דעת ממרזכים כמו מוקי צור (כנו של מי שהיה שגריר ישראל בארצות-דרום-אפריקה רבות ובצרפת), ופצ"י שפירא, הנחשבים כטובי האידיאולוגים שידעה התנועה המאוחדת. שניהם מובילים כיום את הדרם ההומניסטי באיחוד, עמדו מאחורי שיח לוחמים ואפשר לראות בהם את מעצבי האסכולה של "זרים וזוכים", משה ברזון העריך את שניהם, ומדבר עליהם עד היום כנוסטלגיה רבה.

כשזוכרת כור, אחרי שנאלצה להודות בעצם קיומו ביוהנסבורג הגדרו אותו כ"בחור-חמד", חייבתי לעצמי. הוא תמיד היה בחור נפלא, כל מה שרצית למצוא בתנועת-נוער סוציאליסטית. אין להתפלא שהוא כיום סוחר עם גזענים, יורשי האידיאולוגיה הנאצית, תוך ניצול עבודת-עברם שחורה.

כאן אין כל חשיבות לפרטים ולתירוצים. כל מי שמקיים יחסים-מסחר עם דרום-אפריקה, נהנה במישורן ממישור של עברות. משה ברזון היה נחלל, בהכשרה באפיקים ובקיבוץ יוטבתה בערבה. אחרי הצנא למר כלכלה, עבר בעיריית תל-אביב, ומשם הלך לכור.

חבריו ראו בכך מעשה טבעי בהחלט. חזקה על מפא"יניק שרוף כזה שלח לחברה הסדרותית. הוא עשה חיל בכור. ניהל חברות-ידידות רבות. עד שהגיע לשליחות הלאומית ביוהנסבורג.

אשתו, מרים, היא בתו של מי שהיה מנכ"ל משרד-החינוך והתרבות, חנוך רינות (ריינהולד). היא קיבלה חינוך סוציאליסטי-הומאניסטי בבית ה"ייק"י שלה. אביה היה חסיד מובהק של זרם-העובדים בחינוך, עד שהשתכנע לתמוך בחינוך הממלכתי.

מרים היתה תמיד בחורה "תנועתית" במיוחד. אחרי הצנא למדה עבודה סוציאלית, עבדה עם נוער-שוליים כקצינת-מיכון, גילתה מאו ומתמיד חוש-צדק מובהק. היא ראתה בעבודתה שליחות, ולא סתם ג'וב.

גם מרים עברה את מסלול הנח"ל והקיבוץ, נישאה למשה, שאותו הכירה משחר ילדותה. שני ישראלים יפים, לא חלילה מיפלות, העושים את המלאכה הבויה ביותר המוטלת כיום על ישראלי בחו"ל — מלבד, אולי, בעלי תפקידים מסויימים בשטחים הכבושים. הסיפור כולו נשלח בימים אלה למסורת האינטר-נציונל הסוציאליסטי ואיגוד העובדים החופשיים.

בין "מעריב" ו"הארץ"

לפני שבועיים פירסם העולם הזה (8.2.84) סקופ: "איל-עיתונות עולמי מתעניין במעריב".

הודענו כי רופרט מורדוק, איל-עיתונות אוסטרלי הקונה עיתונים על ימין ועל שמאל — החל בעיתונות יוקרה כמו טיימס של לונדון וכלה בעיתונות-רחוב לעמית-ארצות, כמו ניו-יורק פוסט — מתעניין ברכישת מניות של מעריב.

לא היינו מפרסמים ידיעה כזאת מבלי להיות בטוחים לגמרי בעובדות. ואכן, קיבלנו מידע ממקור מהימן ביותר. ההערכה היתה כי התעניינותו של מורדוק באה על רקע ידיעות עם אנשים הקשורים עם אריאל שרון. עד כה לא קנה מורדוק מעולם אלא עיתונים בשפה האנגלית בארצות דוברות-אנגלית.

היינו, כדרכנו, זהירים מאוד בפירסום. לא כתבנו שמתנהל משאומתן עם בעלי-המניות של מעריב. ולא אמרנו כי יש מצד מעריב התעניינות בעסקה כזאת, או אף ידיעה על כוונותיו של איל-העיתונות הור. לפני הפירסום פנינו, כמובן, אל עורך ברעמי, מבעלי-המניות העיקריים של מעריב, ושאלנו אותו על העניין. ברעמי הכחיש בתוקף כל ידיעה על עצם התעניינותו של מורדוק, וכללנו את דבריו במלואם ביריעה המקורית.

המשך מעניין, מפני שהוא מהווה קוריוז אופייני. רק עיתון ישראלי אחד, על המישור, ציטט את ידיעת העולם הזה. ידיעות אחרונות, מתחרה ואיכו של מעריב, לא הזכיר אותה. וגם לא הארץ. המתכוון לפרסם צהרון מתחרה.

לעומת זאת עוררה הידיעה עניין בחו"ל. העיתון הבריטי המכובד גארדיאן, המחתרה בטיימס של מורדוק, פירסם עליה ידיעה מפורטת. שהסתמכה כולה על הסקופ של העולם הזה.

וראה זה פלא: הארץ, שלא הביא את הידיעה המקורית של העולם הזה, הביא את ידיעת גארדיאן, שהעתיק את ידיעת העולם הזה.

בהגינות הידועה, לא הזכיר הארץ אף במילה אחת כי זוהי ידיעה של העולם הזה. הוא הביא רק את ידיעת גארדיאן, כאילו היתה זאת תגלית בריטית: "מ"ל בריטי מעוניין לרכוש את מעריב" — עקב קשייו הכלכליים של העיתון — מאת שאול צדקה, סופר הארץ בבריטניה — לונדון (מיוחד להארץ) — איל-העיתונות הבריטי אוסטרלי-אמריקאי רופרט מורדוק מתעניין ברכישת העיתון מעריב. זאת מוסר העיתון גארדיאן, המוסיף כי הסיבה להתעניינותו של מורדוק היא קשייו הכלכליים של העיתון והידידות בינו לבין אריאל שרון, המעוניין לשפר את מעמדו ותדמיתו בישראל באמצעות מעריב.

כך הארץ ב-15 בפברואר. מסתבר כי גארדיאן הוסיף לידיעת העולם הזה הערה על מצבו הכלכלי של מעריב. שלא הופיעה בעולם הזה. גארדיאן, בניגוד להעולם הזה, לא ביקש את תגובת בעלי מעריב. מעריב הגיב בו ביום במאמר נועם, שבו דיבר על "אחד הברווזים הפחות-מוצלחים" של העולם הזה. אך את עיקר תגובתו ייעד להארץ:

"היום מעתיק הארץ את סיפור-הכרם, גם הוא כלי לבקש את תגובת מעריב. והוא מצוין שיצר הרכישה של מורדוק נתעורר, עקב קשייו הכלכליים של העיתון. שמצבו הכלכלי, המזהיר, ידוע היטב לכל הקשור לאגף העיתונות. ייטיב לעשות אם יתנצל על פירסום-הכזב לפני שייקרא לסדר".

ואכן, כבר למחרת היום התנצל הארץ בידיעה נוספת: "מעריב אינו עומד למכירה — העיתון אינו מצוי בקשיים כלכליים — מאת סופר הארץ — העיתון מעריב אינו מצוי בשום קשיים כלכליים, ואין שום כוונה למכור לרופרט מורדוק, המו"ל האוסטרלי, או לכל גורם אחר בעולם — כך הוברר לסופר הארץ בעיקבות בדיקת הנושא".

"הידיעה, שפורסמה בהארץ — היא הועתקה מגארדיאן הבריטי — שבה נמסר על התעניינותו של מורדוק ברכישת מעריב ועל הקשיים הכספיים שישנם בכיכול, למעריב — משוללת כל יסוד וחסרת כל שחר. הארץ מצטער על פירסום הידיעה".

כל זה מעורר כמה הרהורים. ראשית, אילו העתיק הארץ את הידיעה מן העולם הזה, תחת להסתמך על העתק משובש שלה בעיתון זה, היתה אינצידנט זנב ממנו. העולם הזה דייק בניסוחיו. שנית, חקירת-הכזב של הארץ, תוך 24 שעות, לא כללה פנייה למורדוק עצמו, שהרי אחרת היתה מתפרסמת תגובתו שלו.

א. א. א. א. א.

אלטרנטיבה — למען ישראל אחרת
אסיפת פעילים פתוחה
על הנושא:
ישראל במאבק הבין-גושי
תקיים ביום רביעי 22.2.84
בשעה 19.30 בערב בבית בני-ברית
רח' קפלן 10, תל-אביב.

מזל טוב — נולד לכם בן

מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר

בבית הרופא

עם הגן היפה

תל-אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 298772, 722314, 298772, 9223244

זקוק דחוף למודעה?

מודפס

לשרותך 24 שעות ביממה

623311, 622828-03

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

שולה

ציפורניים מלאכותיות
בשיטה אמריקאית
חזקות באחריות
וכן השתלת ריסים
ת"א, המלך גורג' 89

טלפונים:
284919
295318

השתלת ציפורניים

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

פנינה רוזנבלום וסדין חימום זק"ש בסרט הפרסומת החם של השנה...

בבתי הקולנוע 'ת'א - גת, קלאס, דקל, פאר, סטודיו. רג' - אואזיס, חיפה - אורלני, ירושלים - מיטשל, אורינון